

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi B. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.
III AUa 1660/22,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 maja 2024 r.,

odrzuca skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na 21 lutego 2024 r. (data prezentaty) B. S. (dalej: „skarżący”) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata M. B., działając na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki domagając się:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu pod sygnaturą III AUa 1660/22 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu doszło do przewlekłości postępowania;
2. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (w oryginale Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 8424 zł na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania;
3. zwolnienie skarżącego z uwagi na trudną sytuację majątkową z kosztu opłaty od skargi;
4. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania skarżący wyjaśnił, że postępowanie w nieskomplikowanej przedmiotowej sprawie toczy się od ponad dwóch lat. W ocenie skarżącego czynności są podejmowane opieszale. Dotyczy to w szczególności wielomiesięcznej zwłoki z doręczeniem uzasadnienia wyroku sądu I instancji, a także niewyznaczenia przez okres ponad roku rozprawy apelacyjnej. Zdaniem skarżącego jest to szczególnie istotne, ponieważ jest on osobą schorowaną, a przy tym z uwagi na wiek już u schyłku życia. W ocenie skarżącego ogólny czas trwania postępowania w sprawie, a także wymienione okoliczności, przemawiają za przejęciem, iż postępowanie toczy się z naruszeniem wynikających z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Tym samym według standardów dotyczących długości postępowania wnioski o stwierdzenie przewlekłości oraz wypłaty odpowiedniej sumy pieniężnej, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania jest uzasadniony. Metodologia ustalania wysokości należnego świadczenia kompensacyjnego z tytułu przewlekłości postępowania została w ocenie skarżącego zaprezentowana przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z 10 listopada 2004 r. wydanym w sprawie *Apicella przeciwko Republice Włoskiej* (skarga nr 64890/01), gdzie wskazano, że sąd krajowy ma obowiązek przyjąć kwotę bazową (typową stawkę), na podstawie której będzie ustalał wysokość należnego świadczenia kompensacyjnego za każdy rok trwania postępowania, a nie opóźnienia. W omawianej sprawie Europejski Trybunał Praw Człowieka przyjął, że właściwą kwotą bazową jest kwota pomiędzy 1000 a 1500 euro. Tak ustalona kwota powinna zostać powiększona o dodatkową kwotę,

w przypadku gdy przewlekłość postępowania stwierdzona zostaje w sprawach, które mają znaczenie szczególne, tj. w sprawach z zakresu prawa pracy, stanu cywilnego, dotyczących zdolności do czynności prawnych, emerytur i rent, ważnych postępowań dotyczących zdrowia i życia skarżących. Kwota ta powinna być pomniejszona według uznania sądu krajowego, przy uwzględnieniu liczby instancji, w których sprawa była rozpoznawana, przy czym w sprawach polskich Europejski Trybunał Praw Człowieka za trzecią instancję uznaje także Sąd Najwyższy oraz okresu przyczynienia się skarżącego do opóźnienia postępowania, z zaznaczeniem liczby lat i miesięcy oraz poziomu życia w kraju. Skarżący wyjaśnił, że na wysokość przyznanego świadczenia pieniężnego nie może mieć wpływu wynik sprawy, w której stwierdzono przewlekłość postępowania. Z utrwalonego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że w przypadku stwierdzenia przewlekłości w sprawach polskich bierze się pod uwagę kwotę bazową na poziomie od 700 do 900 euro za jeden rok trwania postępowania sądowego. Przyjmując zatem za kwotę bazową kwotę 900 euro pomnożoną przez czas trwania postępowania skarżący wniósł o przyznanie mu kwoty 8424 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. W art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania określono wymagania formalne skargi na przewlekłość. Stosownie do art. 6 ust. 1 tej ustawy skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego. Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania skarga powinna zawierać:

1. żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy;
2. przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 tej ustawy sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, skarga spełnia wymagania formalne przewidziane w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, o ile skarżący w uzasadnieniu skargi wskaże, w czym dopatruje się nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu jego sprawy, tj. w sposób precyzyjny przedstawi konkretne działania bądź zaniechania sądu rozpoznającego sprawę, które w konsekwencji doprowadziły do zwłoki (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 7 czerwca 2005 r., III SPP 103/05; 21 lutego 2007 r., III SPP 5/07; 19 stycznia 2022 r., I NSP 264/21; 1 marca 2022 r., I NSP 31/22). Oznacza to, że wskazanie powyższych okoliczności jest warunkiem niezbędnym dla merytorycznej oceny skargi. Sąd rozpoznający skargę musi wiedzieć, na jakim etapie postępowania doszło według strony do przewlekłości, na czym ona polegała (jakie konkretnie czynności procesowe zostały podjęte przez sąd wadliwie lub nie zostały podjęte w ogóle) i czym została spowodowana. Bez wskazania powyższych okoliczności sąd rozpoznający skargę nie jest w stanie dokonać oceny czynności sądu w oparciu o kryteria wskazane w art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 marca 2022 r., I NSP 29/22; 20 kwietnia 2022 r., I NSP 52/22; 13 kwietnia 2022 r., I NSP 53/22).

W realiach niniejszej sprawy skarżący w odniesieniu do zaskarżonego postępowania przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu ograniczył się jedynie do ogólnego sformułowania, że „Postępowanie w nieskomplikowanej przedmiotowej sprawie toczy się od ponad dwóch lat. W ocenie Skarżącego czynności są podejmowane opieszale” oraz stwierdzenia, że „Ogólny czas trwania postępowania w sprawie, a także wymienione okoliczności, przemawia w ocenie skarżącego za przejęciem, iż postępowanie w jej sprawie toczy się z naruszeniem wynikających z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (...)”.

Odnosząc się do powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że w analizowanej skardze na przewlekłość postępowania ciężar uzasadnienia został nakierowany na zasady zasądzenia odszkodowania, poprzez odwołanie się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Stwierdzić zatem należy, że Sąd Najwyższy bada w niniejszym postępowaniu czy Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Łodzi, w oznaczonym przez skarżącego postępowaniu, działa w sposób przewlekły. W związku z tym, uzasadnienie skargi powinno być nakierowane na przytoczenie okoliczności związanych z postępowaniem przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu, nie zaś zasadami przyznania odszkodowania. W niniejszej sprawie tego uzasadnienia zabrakło. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania sąd dokonując oceny, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, uwzględnia:

1. łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi,
2. charakter sprawy,
3. stopień faktycznej i prawnej złożoności sprawy,
4. znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego,
5. zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Mając powyższe na uwadze, tym bardziej podkreślenia wymaga okoliczność, że skarżący nie przytoczył okoliczności uzasadniających żądanie, w szczególności nie przedstawił przebiegu postępowania, podjętych w jego toku czynności, charakteru sprawy, stopnia jej złożoności, znaczenia rozstrzygnięcia dla skarżącego, czy też zachowania się stron. Samo wskazanie, że postępowanie toczy się od ponad dwóch lat, bez dookreślenia jego rzeczywistej długości oraz bez bliższego odniesienia się do jego realiów, poza wskazaniem, że sprawa jest nieskomplikowana uznać należy za niespełniające warunku określonego w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania skargę odrzucił.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ms]